

DE LA CARRETERA DE LA VERGONYA I DEL TREN D'OLOT

Començo per dir que sóc un producte del tren d'Olot, tan lligat amb la Carretera de la Vergonya.

El meu pare hi va treballar 50 anys i jo no vaig néixer en un vagó de tercera per qüestió de minuts. Encara que sembli mentida vaig aprendre a anar en bicicleta en un dels furgons nous, que eren més espaiosos que els antics. Fins als 14 anys vaig viatjar amunt i avall per tota la línia, ja fos per anar a veure parents pels pobles del mig, a pescar a la Font Picant, llavors encara un paratge idíl·lic, o per fer-me arrencar els caixals pel cap de l'estació de Salt, el senyor Lamarca, qui de viu en viu ens ho feia de franc als fills dels ferroviaris. Si de petit vaig assistir a la inauguració de la famosa màquina TER i al descarrilament del primer tren que va arribar fins a Olot, de gran vaig estar a punt de morir ofegat quan el 19 de Maig del 1948 el tren que ens portava d'excursionistes del G.E. i E.G. cap a l'aplec de Sant Pelegrí de Cogolls va caure a l'aigua, degut a un sabotatge, poc abans d'arribar a Bescanó. Encara hi ha qui diu que va ser un accident. No, no fou un accident. El mateix maquinista Margó em va dir que en arribar a l'alçada de la gorga el seu fogoner li va cridar: "Salta Margó que la via està tallada". En Margó se'n adonà també i d'un bot, per la dreta, es va tirar de cap al Ter. Si hagués tardat un segon més, l'hauria esclafat la locomotora que es va estibar darrera d'ell.

Jo anava en el primer vagó dels que varen quedar descarrilats, però encara a dalt de la via. Tots devem la vida al fogoner que va pitar frens com un desesperat abans de saltar pel cantó de la carretera, i el moço de tren va frenar automàticament. De no haver estat així, tot el tren hauria caigut a l'aigua arrossegat pel pes de la màquina. Uns quatre-cents ens hauríem ofegat sense remei. La frenada va ser seguida de forts sotrats perquè les rodes rutllaren sobre les travesses abans d'aturar-se. Una nena del meu costat xisclava i volia obrir la porta per baixar; vaig haver-la d'agafar pels cabells i encara em sembla que la sento quan em va dir: —"Es que n'hi ha un que neda"... Vaig treure el cap per la finestra, era cert, era en Margó que n'aprenia.

Vàrem estar de sort. La caldera de la màquina, que normalment hauria hagut d'explotar al contacte amb l'aigua freda, no ho va fer, i això fou la segona part del miracle; sí, del miracle, perquè de llavors ençà sempre he dit que si encara hi ha miracles, allò en va ser un. Pocs dies després vàrem pujar tots plegats, amb el bisbe Dr. Cartanyà, a la Mare de Déu

dels Àngels en prova d'agraïment d'haver-ho pogut contar. Pel camí jo em deia que si ens haguéssim ofegat hauríem pogut anar-hi volant còmodament, com els àngels en què ens hauríem convertit.

I ara que ja he dit perquè mai més podré oblidar el poble de Bescanó, on vaig tornar a néixer, parlem de la Carretera de la Vergonya.

Quan és qüestió de les carreteres de Girona a Olot, gairebé sempre es parla només de la N-150 per Banyoles i Besalú, com si la N-141 no fos de prou categoria. Això és perquè a Castellfollit fa temps que tenen un diputat, en Sala, que no ha parat de moure brega on calia per tal de fer adobar la seva carretera. Mentrestant els diaris ben poca cosa diuen de la carretera que passa per Bescanó, on fins fa poc no ens ha sortit un senador, en Casademont, que suposo que ara ja se'n preocupa. Però és evident que en Sala té l'avantatge que fa més temps que va començar.

És ben cert que les obres de les carreteres costen ara un ull de la cara. No és com abans quan jo era

petit, que si hi havia un clot massa escandalós, el peó caminer hi amuntegava uns bons grapats d'herba, hi tirava una paletada de sorra, orinava al damunt, ho xafava tot ben xafat em els peus, i la carretera quedava com nova fins que passés un altre carro.

Els cabdals que s'hagin de desprendre per adobar la carretera N-150 hauran de sortir inevitablement de l'erari públic. En canvi hi hauria una manera que, al meu entendre, faria possible l'arranjament decent i ben barat de la carretera N-141 i la sotmeto al nostre senador.

Tan bon punt els de Madrid varen fer plegar el tren d'Olot, a "algú" li va faltar temps per a fer procedir, amb nocturnitat i alevosia, a l'alçament dels pel cap baix 125 quilòmetres de rails de bon ferro que varen desaparèixer pel "foro" com diuen al teatre.

El nostre senador hauria de furetejar on va anar a parar aquell bé de Déu de vies; si és que les comptabilitzaren con Déu mana o bé si varen anar a petar a la butxaca d'"algun" personatge ben situat. En aquest cas, que ens tornin el ferro o bé que ens paguin el que ara valdria.

(Recordeu el cas de l'antiga estació de la Renfe de Girona que feia fàstic de veure i d'entrar-hi? Un bon dia els diaris varen publicar la nova que aviat la tirarien a terra i seria substituïda per una de monumental, la que tenim avui. Doncs bé, a correu "algú" va fer gastar una milionada per a restaurar l'estació vella, i un cop acabades les obres la varen enderrocar, quan ja quasi feia mig goig. "Algú" que no es voldria deixar perdre la comissió?)

Fin i tot —no siguem malpensats— suposant que l'arrencada de vies es feu com Déu mana, no seria just que el valor de tantes i tantes tonelades de bon ferro arrabassades al nostre tren, servís per a acondicionar la Carretera de la Vergonya que tant ha hagut de sofrir amb la desaparició del tren d'Olot, company seu inseparable de tants anys? Si la treta de les vies del tren d'Olot es feu legalment, l'arranjament de la N-141, que calia haver fet abans de plegar el tren d'Olot, haurà d'esperar que surtin cabdals d'allà on sigui, però si les coses haguessin anat d'altra manera, qui sap si, encara que fos emprant una mica de xantatge, aconseguiríem que aquesta carretera nostra (i dic nostra perquè jo sóc de Sant Feliu de Pallerols) perdés la vergonya d'un vegada.

I si ho provéssiu, senyor Casademont?

JAUME GASCON I RODA
(foto de l'autor)

